

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نامه بسیج دانشجویی دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی استان اصفهان

خطاب به نمایندگان مجلس شورای اسلامی در خصوص شفافیت در مجلس

«انقلاب اسلامی همچون پدیده‌ای زنده و بارآده، همواره دارای انعطاف و آماده‌ی تصحیح خطاهای خویش است، اما تجدید نظرپذیر و اهل انفعال نیست. به نقدها حساسیت مثبت نشان میدهد و آن را نعمت خدا و هشدار به صاحبان حرف‌های بی‌عمل می‌شمارد، اما به هیچ بهانه‌ای از ارزشهایش که بحمدالله با ایمان دینی مردم آمیخته است، فاصله نمی‌گیرد. انقلاب اسلامی پس از نظام‌سازی، به رکود و خموشی دچار نشده و نمیشود و میان جوشش انقلابی و نظم سیاسی و اجتماعی تضاد و ناسازگاری نمی‌بیند، بلکه از نظریه‌ی نظام انقلابی تا ابد دفاع میکند.

جمهوری اسلامی، متحجر و در برابر پدیده‌ها و موقعیتهای نو به نو، فاقد احساس و ادراک نیست، اما به اصول خود بشدت پایبند و به مرزبندی‌های خود با رقیبان و دشمنان بشدت حساس است. با خطوط اصلی خود هرگز بی‌میلالاتی نمیکند و برایش مهم است که چرا بماند و چگونه بماند. بی‌شک فاصله‌ی میان باید‌ها و واقعیتهای همواره وجدان‌های آرمانخواه را عذاب داده و میدهد، اما این، فاصله‌ای طی‌شدنی است و در چهل سال گذشته در مواردی بارها طی شده است و بی‌شک در آینده، با حضور نسل جوان مؤمن و دانا و پُرانگیزه، با قدرت بیشتر طی خواهد شد.»

"بخش هایی از بیانیه گام دوم"

نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی

سلام‌علیکم؛

"وَإِنْ ظَنَنْتَ الرَّعِيَّةُ بَكَ حِينًا فَأَصْحِرْ لَهُمْ بِعُذْرِكَ، وَاعْدِلْ عَنكَ ظُنُونَهُمْ بِإِصْحَارِكَ" (۱)

طبق قاعده ی اصحار که از کلام شریف امیرالمومنین(ع) در حکومت داری مستنبط می گردد، مسئولان موظف اند تا کلیه ی امور خود را همچون صحرائی شفاف در معرض دید عموم جامعه قرار دهند تا هرگونه تحرک و تصمیمی به صورت لحظه ای، توسط مردم رویت شود. در نگرش امام علی(ع)، حکمرانان، خدمت گزاران و خزانه داران مردم اند و حکومت امانت است (۲) و مردم اصل اند (۳)؛ از این رو حاکمان موظف اند به جز اسرار نظامی (۴) و حریم خصوصی مردم (۵)، اطلاعات کافی را در اختیار جامعه بگذارند و خود نیز در معرض دید ایشان باشند. (۶) هم چنین مسئولین را به صراحت، صداقت، پاسخگویی و پرهیز از دروغ، کتمان و تباہی، توصیه نموده اند. (۷)

فساد، تبعیض، رانت و انحصار از تبعات نامیومن عدم شفافیت می باشد. شفافیت که مهم ترین بخش از اصل گردش آزاد اطلاعات و از پایه ای ترین مولفه های توسعه ی پایدار است، می تواند مبنای مستحکمی جهت بسط عدالت باشد. درحالی که در شرایط پنهان نمایی اداری، ساختارهای مردمی از مدار شفافیت خارج می شوند و توسعه ی کشور دچار اخلال می شود. از طرف دیگر، شفافیت باعث افزایش اعتماد مردم، رفع ابهامات، پدیدار شدن ثبات، اتخاذ مواضع صادقانه، ایجاد احزاب پایدار و مبارزه با فساد می گردد.

نمایندگان محترم مردم

از آنجا که تصمیمات مسئولین، موجب ایجاد حق و تکلیف برای هر شهروند می شود و به نوعی حیات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی هر فرد توسط تصمیمات و عملکرد حاکمیت رقم می‌خورد؛ از این رو لازم است جهت فراهم شدن امکان ارزیابی مردم نسبت به میزان مسئولیت پذیری و پاسخگویی وکلای خود، می بایست آرای شان، منتشر شود تا از این طریق شهروندان بتوانند از چگونگی صورت بندی قوانینی که ایجاد حق و تکلیف های عمومی کرده و ناگزیر به اجرای آن میشوند، قرار گیرند. یکی از مهم ترین راه های افزایش نظارت و قانون گذاری، برون سپاری

نظارت و در معرض دید نخبگان قرار دادن تصمیمات است تا جامعه ی بیشتری، بر اجرای وظایف ارگان ها نظارت نمایند و قوانین را مورد ارزیابی قرار دهند و ابتکارات جدیدی اعمال شود. علاوه بر آن، به جهت اینکه اداره ی جامعه به عنوان امانت مردم، در دستان مسئولین است، الزام آور است که شهروندان، از ویژگی ها و زندگی امنای-جمع کلمه ی امین- خود(مسئولین)، اطلاعات لازم از جمله: وضعیت مالی، تعاملات اقتصادی، سوابق فعالیتی و ... را داشته باشند و بر عملکرد ایشان مستمرا نظارت نمایند. این شفافیت، هم نظارت عمودی(نظارت مردم بر مسئولین) و هم نظارت افقی(نظارت نهادهای مختلف بر همدیگر) را تقویت می کند.

مجلس شورای اسلامی که به فرموده بنیانگذار کبیر انقلاب، در راس امور است و بالاترین وظیفه ی نظارتی و تقنینی را برعهده دارد، می تواند گسترش دهنده ی شفافیت در درون خود و سپس کلیه ی دستگاه های کشور باشد و با توجه به اقبال عمومی بالا در سالیان اخیر نسبت به طرح شفافیت آرای نمایندگان، از مقبولیت مناسبی جهت آغاز روند جامع شفاف سازی در حاکمیت دارا می باشد.

بررسی روند ها و مکانیسم های شفافیت در پارلمان های کشور های مختلف، ابعاد متنوعی از نظارت اجتماعی را به دست می دهد که در ذیل به آن ها اشاره می شود و می بایست مجلس شورای اسلامی، که از پشتوانه ی نظری و عملی سیره ی امیرالمومنین(ع) برخوردار است، حداکثر ابعاد شفاف سازی را اعمال نماید:

الف) طراحی سامانه ی جامع نظارت پارلمانی که شامل پلتفرم های مختلف برای ارزیابی های عرصه های فعالیت نمایندگان می شود، که در ادامه به آن ها پرداخته می شود.

ب) عرصه ی شخصی: در سامانه ی مذکور، در بخشی از صفحه ی نماینده، کلیه ی دارایی های خانواده، تعاملات اقتصادی بالای ۵ میلیون تومان خانواده، وضعیت اشتغال اعضای خانواده، حامیان انتخاباتی، جناح سیاسی، موضع گیری ها، سفر های خارجی، هدایای دریافتی و سوابق تحصیلی، اجرایی و استخدامی نماینده به صورت ماهانه به روز شوند.

ج) عرصه ی نمایندگی: در بخش دیگر از صفحه ی نماینده، کلیه ی رای هایی که توسط او پیرامون طرح ها، لایحه ها، تایید و ردصلاحیت ها، رای اعتماد ها و ... داده شده، سوالات، تذکرها و استیضاح ها، طرح های پیشنهادی و نظرات درون کمیسیون و صحن علنی، عضویت در کمیسیون ها و حضورغیاب های نماینده قرار گیرند. هم چنین تصویری از کلیه ی نامه هایی که با امضا و سربرگ نماینده ارسال شده اند نیز در این بخش بارگذاری شود.

د) عملکرد مجلس: در بخشی از سامانه، به صورت مبسوط، روند ارائه ی طرح ها، لایحه ها و قرارداد ها به کمیسیون ها، مذاکرات درون کمیسیونی و کلیه ی رای گیری ها و موافقین، مخالفین، ممتنعین و غائبین آن ها به تفکیک مشخص گردد.

در این بین برخی شبهات و خलाهای قانونی وجود دارد که در ذیل به آن میپردازیم:

الف) تعارض منافع ملی با منافع منطقه ای و جلب نظر دولت:

براساس اصل ۸۴ ام قانون اساسی، علیرغم اینکه هر نماینده، وکیل یک بخش از کشور است ولی نماینده ی کل ملت نیز می باشد و این توجیه که برخی تصمیمات ملی، ممکن است به ضرر برخی مناطق باشد، نمی تواند رافع مسئولیت ملی نمایندگان که ارجح است، شود. هم چنین مخالفت با شفافیت آرا به دلیل گروکشی های دولت از نمایندگان برای همراهی با اراده ی دولت در ازای تخصیص منابع به حوزه ی انتخابیه نماینده، نیز ارزش استدلالی ندارد؛ چرا که با گسترش شفافیت از مجلس به هیئت دولت، شورای های شهر و ...، دیگر تصمیمات سلیقه ای محلی از اعراب نخواهند داشت.

ب) تعقیب قضایی نمایندگان به دلیل شفافیت آرا:

براساس اصل ۸۶ ام قانون اساسی: «نمایندگان مجلس در مقام ایفای وظایف نمایندگی در اظهارنظر و رای خود کاملاً آزادند و نمیتوان آنها را به سبب نظراتی که در مجلس اظهار کرده اند یا آرای که در مقام ایفای وظایف نمایندگی خود داده اند تعقیب یا توقیف کرد» لذا آرای نمایندگان

در هر صورت مورد احترام می باشد و فاقد تعقیب قضایی اند، لکن تعقیب مدنی که توسط مردم صورت می گیرد، ابزار موثرتری جهت اتخاذ تصمیمات مناسب در مجلس می باشد.

ج) شفافیت در شرایط اضطراری:

مطابق با اصل ۶۹ ام قانون اساسی؛ «مذاکرات مجلس شورای اسلامی باید علنی باشد و گزارش کامل آن از طریق رادیو و روزنامه رسمی برای اطلاع عموم منتشر شود. در شرایط اضطراری، در صورتی که رعایت امنیت کشور ایجاب کند، به تقاضای رئیس جمهور یا یکی از وزرا یا ده نفر از نمایندگان، جلسه غیرعلنی تشکیل می شود. مصوبات جلسه غیرعلنی در صورتی معتبر است که با حضور شورای نگهبان به تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان برسد. گزارش و مصوبات این جلسات باید پس از برطرف شدن شرایط اضطراری برای اطلاع عموم منتشر گردد.»

به همین جهت کلیه تصمیمات مجلس می بایست به صورت علنی باشد، مگر در شرایط اضطراری که مربوط به امنیت کشور باشد. حتی در موضوعات اضطراری نیز می بایست پس از رفع شرایط، گزارش کامل تصمیمات علنی شوند. این قانون جنبه تصمیمات امنیتی را ملاحظه نموده، لذا اگر موضوعی در مجلس، مشمول موارد اضطراری و امنیتی نگردد، نباید به صورت مخفی رای گیری شود، چرا که منافات و تضاد بنیادی با طرح شفافیت عملکرد نمایندگان دارد.

هم چنین قانونگذار درباره جزئیات موضوعات امنیتی که می تواند مجلس را غیرعلنی نماید، سکوت نموده و می بایست در طرح شفافیت حدود و ثغور آن طبق اصول قانون اساسی و نه سلیقه شخصی اقلیت نمایندگان تعیین شود.

د) عطف به بیانیه ی گام دوم انقلاب، آنچه پویایی انقلاب را تضمین می کند و مجلس را در راس امور قرار می دهد، ابداع راه های جدید در عین پایبندی به اصول انقلابی است. مجلس یازدهم می تواند با بهره گیری از کلیه ی وظایف قانونی اش، نقش اساسی در راهبرد سازی جهت عملیاتی شدن بیانیه گام دوم انقلاب داشته باشد و امید امت مقاومت را روز به روز افزایش دهد. اگر مجلس در عرصه ی نظارت، از تمام ابزار هایش استفاده نماید و از توان مردم نیز در این راه، استفاده نماید، بی شک بخش عمده ای از مفاسد و تصمیمات غیر کارشناسانه، کنار گذاشته خواهند شد.

در نهایت نیز، با توجه به آنچه اشاره گردید، پس از تصویب طرح جامع برای شفافیت مجلس، می بایست، قانون گذار تمامی اجزا و ارکان کشور را به سمت شفافیت کامل هدایت نماید. آنچه نیز از بخش های نظامی و امنیتی مربوط به راهبرد های کلان و اصول می باشد، الزام آور است شفاف باشند و فقط بخش ها و اطلاعاتی که ممکن است مورد سواستفاده ی دشمنان قرار گیرند، محرمانه باقی بماند.

(۱) نامه ۵۳ نهج البلاغه

(۲) نامه ۵ نهج البلاغه

(۳) نهج البلاغه خطبه ۹۲، نامه ۵۴، حکمت ۲۲

(۴) نهج البلاغه نامه ۵۰

(۵) نهج البلاغه نامه ۵۴

(۶) نهج البلاغه نامه ۵۳

(۷) نهج البلاغه نامه ۵۳ و خطبه ۱۶

بسیج دانشجویی دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی استان اصفهان

۳۰ خرداد ۹۹